

Cyngor Tref Aberteifi :: Cardigan Town Council

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 - Adran 6

Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau 2023

Cyflwyniad a Chyd-destun:

Mae Cyngor Tref Aberteifi wedi ymrwymo i wella bioamrywiaeth cyn belled ag y bo hynny'n gyson ag arfer eu swyddogaethau'n briodol ac wrth wneud hynny hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau. Bydd y cyngor yn dilyn Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru drwy ddilyn y chwe phrif amcan.

- Gwreiddio ystyriaeth o fioamrywiaeth ac ecosystemau yn ein cynlluniau busnes a gweithredu, gan gynnwys unrhyw bolisiâu, cynlluniau, rhaglenni a phrosiectau yn ogystal â'n gweithgareddau o ddydd i ddydd.
- Diogelu rhywogaethau a chynefinoedd o'r pwys mwyaf a gwella'r modd y cânt eu rheoli.
- Cynyddu gwytnwch ein hamgylchedd naturiol trwy adfer cynefinoedd diraddiedig a chreu cynefinoedd.
- Mynd i'r afael â phwysau allweddol ar rywogaethau a chynefinoedd.
- Gwella ein tystiolaeth, ein dealltwriaeth a'n monitro.
- Rhoi fframwaith llywodraethu a chymorth ar gyfer cyflawni ar waith.

Mae Cyngor Tref Aberteifi yn gwasanaethu ardal Aberteifi a'i phoblogaeth o tua 3,300 o drigolion. Mae ganddo 14 o gynghorwyr, sy'n cwmpasu wardiau Mwldan (6 chynghorydd), Rhyd-y-Fuwch (4 cynghorydd) a Theifi (4 cynghorydd) yn Aberteifi. Y praesept a dderbyniwyd gan y cyngor ar gyfer 2026-27 yw £108,927.

Mae ardal y Cyngor yn cynnwys cymdogaethau preswyl, mannau agored cyhoeddus, ymylon priffyrdd, cyfleusterau cymunedol, gerddi, gwrychoedd, cyrsiau dŵr a thir amaethyddol. Mae'r cynefinoedd hyn yn cynnal amrywiaeth o fywyd gwyllt gan gynnwys adar, peillwyr, ystlumod, mamaliaid bach a rhywogaethau planhigion brodorol.

Adroddiad Gweithredu

Camau a gymerwyd i:		Monitro gan:
-ymgorffori bioamrywiaeth yn y broses o wneud penderfyniadau a chaffael	Mae'r Is-bwyllgor Bioamrywiaeth yn gyfrifol am reoli mentrau, adrodd a monitro i'r cyngor llawn. Y cyngor llawn i adolygu'r holl weithgareddau, prosesau a pholisïau i sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei hystyried ym mhob gweithgaredd y cyngor. Mae polisi torri a chasglu torri gwair bellach ar waith fel arfer gorau. Mynychu pob gweminar a drefnir gan Rachel Carter, Swyddog Bioamrywiaeth Un Llais Cymru.	Clerc a'r Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth. Cyngor Llawn.
-codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	Ar lafar ym mhob cyfarfod dal ati i amlygu pwysigrwydd a gwerth bioamrywiaeth. Gweithio'n agos gydag ecolegydd lleol sy'n gweithio i Ganolfan Cofnodion Amgylcheddol Lleol Gorllewin Cymru am gyngor.	Clerc Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth. Yusef Samari Preswylwyr Ysgol Uwchradd Aberteifi Ysgol Gynradd Aberteifi
-diogelu prif rywogaethau a chynefinoedd	Crynodeb o Rywogaethau Teifi Mwldan – ei ddiweddarau lle bo modd.	Clerc Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth. Yusef Samari Preswylwyr
-adfer a chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol gwydn	Parhau â pherthynas â Chadwch Gymru'n Daclus a defnyddio eu lleoedd ar gyfer pecynnau natur lle bo modd. Trefn torri gwair newydd ar waith i annog gwylltio. Diwrnodau hwyl i'w hysbysebu ar dudalen Facebook newydd Cyfeillion Pentop i breswylwyr gymryd rhan mewn plannu a chynnal a chadw'r ardd. Annog plannu sy'n gyfeillgar i beillwyr brodorol. Mae 3 choeden farw wedi cael eu disodli a phlanhigion newydd wedi'u plannu gan ddefnyddio cyfle Grant Cynnal y Cardi. Mae datblygiad tir diffaith Rhos y Dre yn parhau i fynd rhagddo i greu gardd gymunedol. Mae cyngor y dref yn cefnogi BlueGreenCymru gyda'r fenter hon.	Clerc Cynghorwyr Bachan Deche Preswylwyr Pentop Cynnal y Cardi Cadw Cymru'n Daclus CSC

	Mae ymchwil yn cael ei chynnal i osod tyrau gwynion a phyllau trefol, mae angen nodi safleoedd addas i alluogi'r prosiect hwn i barhau.	
-taclo ffactorau negyddol: ar gyfer e.e. lleihau llygredd, defnyddio arferion sy'n seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau ymledol	Defnyddio compost heb fawn. Annog y defnydd o finiau baw cŵn ar dudalennau cyfryngau cymdeithasol ac ar lafar yn y dref. Cyfarfodydd casglu sbwriel wythnosol (bore Sul). Defnyddiwrch chwynladdwr cymeradwy. Lleihau faint o argraffu a wneir gan y clerc, defnyddio fersiynau electronig o waith papur lle bo modd.	Clerc Cynghorwyr Bachan Deche
-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth	Lwyfannau cyfryngau cymdeithasol. Y wasg leol. Ysgolion. Arwyddion mewn ardaloedd gwylltio gyda threfniadau torri gwair newydd.	Clerc a'r Is-Bwyllgor Bioamrywiaeth.
-cefnogi capasiti a/neu sefydliadau eraill	Cefnogi ac annog y cynlluniau a nodir yn y Strategaeth ar gyfer Gwyrddu 6 thref yng Ngheredigion – mae Aberteifi yn un o'r trefi. Mae'r adroddiad yn edrych ar gyfleoedd yn Aberteifi yn dilyn asesiad seilwaith gwyrdd a gomisiynwyd gan CSC (mae gwlyptir Mwldan yn un o'r cyfleoedd hyn) Mynychu sesiynau a chefnogaeth: Gardd Goedwig Natur Grwp Bluegreen Cymru	Clerc Cynghorwyr Preswylwyr

Adolygu dyletswydd a6

Mae print coch yn dynodi gwaith sy'n mynd rhagddo.

- Beth sydd wedi gweithio'n dda? Beth fu'r rhwystrau? Beth fyddwch chi'n ei newid?
Pwyllgor Bioamrywiaeth yn anactif yn bennaf, angen cael ei yrru gan Gadeirydd penodedig i'r pwyllgor.
Rydym wedi ffurfio gysylltiadau cryf gydag ecolegydd lleol sy'n gwirfoddoli fel cynghorydd. Mae Yusef Sumari yn frwdfrydig i weithio gyda'r cyngor, mae angen i'r pwyllgor bioamrywiaeth gyfarfod â Yusef ddwywaith y flwyddyn.
Mae Yusef a Jake Rayson, Swyddog Bioamrywiaeth o GSC wedi bod yn gweithio'n agos gydag ysgol iau Aberteifi yn trefnu teithiau i'r disgyblion.
Mae'r ardaloedd gwyllt yn parhau i gael eu torri, mae'r arwyddion gwyllt a godwyd yn diflannu.

- Sut a phryd fydd y ddyletswydd adran 6 yn cael ei monitro a'r cynllun adran 6 yn cael ei adolygu?

Bydd y cynllun yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau ym mis Chwefror 2027.

OLWEN DAVIES (Maer)

Dyddiad

ELERI MASKELL (Clerc)

Dyddiad